

CD KLASSIEK

Meester van de gitaar
Heitor Villa-Lobos

Ook al is sentimentaliteit niet langer trendy, zelden hoorden we zulke aangrijpende en warme gitaaropnames. Met dank aan het talent van de jonge Poolse gitarist Krzysztof Meisinger en aan een steengoed orkest, met name het overbekende Academy of St Martin in the Fields.

De schijf begint met de vijf preludes voor gitaar solo, warmbloedige meesterwerkjes vol kracht en verstillend, die de Braziliaan Heitor Villa-Lobos (1887-1959) componeerde omstreeks 1940. Vervolgens verruimt de horizon in het grootse concerto voor gitaar en orkest uit 1952. Daarin bezingt de componist 'de stille kracht' van de gitaar als concertinstrument. De cd besluit met een knappe vertolking van de 'sentimentele melodie', hier in een arrangement voor gitaar, viool en orkest.

In het aanbod worden de diverse facetten van het gitaarspel knap aangebracht. Tegelijk geldt dat je als muzikant een dergelijk programma niet aankunt, tenzij je bijzonder veelzijdig getalenteerd bent. En dat is Krzysztof Meisinger gelukkig wel. Hij excelleert in het solowerk, maar gaat geenszins kopje onder in de dialoog met het grote orkest. Kortom, een piek-

gave, verfijnde en evenwichtige vertolking.

Een immens oeuvre schreef Heitor Villa-Lobos bijeen, even groots als zijn vaderland. Overal vond hij inspiratie, zowel in de talrijke muzikale tradities van Brazilië, maar evengoed bij de oude Johann Sebastian Bach – denk maar aan zijn befaamde *Bachianas Brasileiras*. En dan zeggen we nog niets over de contacten die de componist onderhield met de Parijse muziekwereld of hoe hij ontdekt werd door de grote pianovirtuoos Arthur Rubinstein (1887-1982). Al die stijlen en richtingen leidden Villa-Lobos niet af van zijn werk, maar hielpen hem juist zijn eigen koers te varen.

Villa-Lobos durfde zich toe te vertrouwen aan de muziek zelf en het hoeft dan ook niet te verwonderen dat hij op zijn best is wanneer hij vrij aan het improviseren slaat en zich niet teveel aantrekt van knellende vormen en verwachtingen. De spontaneïteit barst dan uit alle voegen en dat horen we graag. De jonge Meisinger volgt de componist daarin op de voet en tekent voor een opname waarin Villa-Lobos' veelkleurige muziek aan de hemel opspat als een feeëriek vuurwerk bij valavond. (JC)

Heitor Villa-Lobos, *Melodia Sentimental*, door Krzysztof Meisinger (gitaar) en The Academy of St Martin in the Fields onder leiding van José Maria Florencio, Fuga Libera (distributie Outhere), FUG 599, 22,50 euro.

TIJDSCHRIFT

Doopsel en vormsel
Tijdschrift voor Liturgie

Vorig jaar focuste het 57ste Liturgische Congres op doopsel, vormsel en eucharistie als initiatiesacramenten. Her en der immers worden pogingen ondernomen om kinderen en jongeren onafgebroken catechetisch te begeleiden en niet enkel in de aanloop naar een van de drie initiatiesacramenten. De insteek van het congres was niet zozeer catechetisch, als wel liturgisch. De christelijke initiatie gebeurt immers door het toedienen en ontvangen van een sacrament in een liturgische context. De artikelen, neerslag van het congres, hantieren hetzelfde perspectief.

Stijn Van den Bossche, secretaris

van de Interdiocesane Commissie voor Catechese, ontleedt de impasse waarin de initiatiecatechese is terechtgekomen. Hij haalt een document uit 1964 aan, waarin toen al werd gepleit voor een noodzakelijke hervorming van de traditionele catechese en voor een perspectiefwissel naar een missionaire pastoraal.

Van den Bossche: „De dopelingen van 50 jaar geleden krijgen inmiddels hun eerste kleinkinderen. Verwondert het ons dat in de derde generatie van zo (niet-) geïnitieerden de overgangsrutuelen iets anders zijn gaan betekenen, waarbij zij soms boos worden als wij deze rituelen vandaag opnieuw meer hun christelijke betekenis willen geven?” (EDS)

Tijdschrift voor Liturgie kunt u bestellen via de abdij van Affligem, Abdijstraat 6, 1790 Hekelgem, 053 66 70 25.

BOEK REIZEN

Naar non-plaatsen
Jan Flamend

De uit Zuid-Limburg afkomstige Jan Flamend was jarenlang verkoopdirecteur van toonaangevende bedrijven. Tegenwoordig is hij wereldwijd actief als consultant. Hij is dus vaak op reis en daaruit groeide een boek met reisverhalen, zij het geen 'doordeweekse' reisliteratuur.

Waar waren we gebleven? is allereerst een boek over het onder-

weg zijn van een zakenman en diens ervaringen in exotische zakenbestemmingen waar hij sessies geeft over succesvol ondernemen. Flamend beschouwt zich als een soort antropoloog. In een sterk hoofdstuk ontmoet hij in meerdere gedaanten het televisiepersonage Tony Soprano, lid van de gelijknamige televisiegangsterfamilie. Of hoe het leven fictie kan imiteren. We bewegen ons dan ook, aldus Flamend, in een voorgedraaide wereld die wordt gevormd door de beelden die we voorgeschoteld krijgen.

Dolend door Disneyland bij Parijs komt de auteur tot de vaststelling dat namaak beter is dan de werkelijkheid. Schuimrubberen cartoonfiguren zijn vriendelijker dan mensen van vlees en bloed. „Voor Umberto Eco is Disney een hyperrealiteit, een kunstmatige wereld die de echte wereld wil overtreffen door het perfectioneren van de namaak. De realiteit wordt ondergeschikt aan de geperfectioneerde imitatie.”

Flamend laat zich ook inspireren door de Franse antropoloog Marc Augé die het begrip 'non-plaats' bedacht voor plekken waar mensen slechts tijdelijk vertoeven en waar ze amper contacten maken: luchthavens, ketenhôtels, vliegtuigen. Non-plaatsen maken veel menselijke interactie overbodig en kunnen daardoor een nieuwe vorm van eenzaamheid met zich meebrengen. Die non-plaatsen of koude plekken zonder ziel blijken voor Flamend ideaal om te filosoferen. (EDS)

Jan Flamend, *Waar waren wij gebleven? Reisverhalen*, De Cavalerie, Leuven, 2013, 238 blz., 19,50 euro.

BOEK ARTISANAAT

Cadeautjes maken
Katrien Van de Steene

Cadeautjes krijgen is leuk, maar ze schenken, is zo mogelijk nog leuker, zeker als je er een persoonlijke toets aan kunt geven. In onze contreien is het de gewoonte om bij een belangrijke levensgebeurtenis of feest (geboorte, communie/lentefeest, verjaardag en huwelijk) de gas-

ten/feestvierders een hebedingetje mee te geven. Legendarisch is doopsuiker in een of andere verpakking. Toekomstige mama's (en hun achterban) zijn soms wekenlang in de weer met schaar en papier, naald en draad om toch maar een originele presentatie te realiseren.

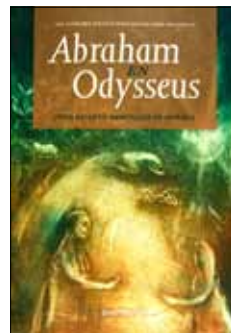
Katrien Van de Steene is een fervent knutselaar en een creatieve duizendpoot. Met weinig materiaal realiseert ze meer dan dertig hoogst originele cadeautjes voor diverse momenten en leeftijden. Een zaaizakje vergeet-me-nietjes bijvoorbeeld kost nauwelijks wat en blijkt in een handomdraai vervaardigd. Tegelijk brengt een geschenk zoals dat een krachtige boodschap over.

Ook het guitig verpakken van snoep doet het altijd. Daarnaast is er de weg van het recupereren van bokalen. Daarin kun je dan pa-

pieren tafereeltjes stoppen of het feestmenu of de aankondiging van geboorte of huwelijk. Nog een idee van de maakster is die bokalen te vullen met advocaat en op het deksel een (geverfde) speelgoedkip te kleven. De potten dienen wel te worden gestriliseerd. Het kan ook met pannacotta. (EDS)

Katrien Van de Steene, *Hippe traktatie. Knutselideetjes*, Lannoo, Tielt, 2013, 87 blz., 12,99 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Abraham achterna
Anckaert & Burggraeve

Samen met filosoof Luc Anckaert en classicus Geert Van Coillie bijt Roger Burggraeve, emeritus professor theologische ethiek aan de KU Leuven, zich vast in de Bijbelverhalen over Abraham. De figuur wordt in literair-antropologische en Bijbels-theologische perspectief geplaatst. Centraal staat de evolutie van de zintuigelijke Abram tot Abraham, de aartsvader van het geloof. Daarbij verandert hij dus van naam.

Het werk van Roger Burggraeve is nauw verbonden met dat van de Frans-Joodse moraalfilosoof Emmanuel Levinas (1906-1995). Burggraeve graaft dan ook veel-

vuldig in diens werk naar uitleg over bovengenoemde transformatie. De Jood Levinas liet zich door het verhaal inspireren door zijn lezing van de Talmud, de Joodse Bijbeluitleg. Alle facetten van het lange Bijbelverhaal worden ontleed op dezelfde wijze.

„Het stille geheim van de mens Abraham betekent de ruptuur met de bestialiteit en de instelling van de ethische verantwoordelijkheid. De transformatie van de identiteit is geen actief opstijgen uit de speleologie van de dierlijke perversie of een overtreffen van de universaliteit van de ethische plicht. Het is de uitnodiging tot gastvrije verantwoordelijkheid voor derden.”

Nog een andere 'meester' speelt een grote rol in dit betoog. Het is de Deense denker Søren Aabye Kierkegaard, geboren in 1813, en vader van het existentialisme. Die wijdde een boek aan het offer van Abraham, *Vrees en beven*. Hij reikt de auteurs drie insteken aan. Eerst is er het zintuigelijke in het verhaal, gekoppeld aan het verraad van Abram en zijn breuk met het verleden. Vervolgens vindt er een radicale openbaring plaats. Onder de eik van Mamre geeft God zich te kennen als het ethisch appel tot gastvrijheid. In welke zin is de openbaring een

oriëntatie voor ons ethische handelen, vragen de auteurs zich af. Ten slotte is er het wrede verhaal over het offer van Isaak. Abraham wil zijn eigen zoon offeren, maar ontdekt een nieuw perspectief. Kan hier een visie op religie uit worden afgeleid?

Het laatste deel van het boek gaat over de Griekse held Odysseus. Het verhaal van zijn reizen wordt filosofisch ontleed. Die Griekse held en Abraham lijken verwant, maar er is een fundamenteel verschillende mens- en wereldbeeld. De Bijbel blijkt als doel te hebben onze morele emotie aan te vuren. (EDS)

Luc Anckaert, Roger Burggraeve & Geert Van Coillie, *Abraham en Odysseus. Over belofte, nostalgie en geweld*, Altiora, Averbode, 2013, 172 blz., 18,50 euro.